

af mig här ofvan antydda missförhållanden fullständigt häfvas och folkskolan vida bättre än nu uppfylla sitt ändamål. På grund af hvad jag sålunda haft äran anföra, vågar jag föreslå,

att Riksdagen måtte ingå till Kongl. Maj:t med en underdånig anhållan, det Kongl. Maj:t täcktes, med bibehållande för detta ändamål af hela den nuvarande skyddsafgiften, låta uppgöra ny stat för folkskoleväsendet på sådant sätt, att samtliga folkskolelärares aflöning utgår på stat, såsom förhållandet nu är vid rikets elementarläroverk.

Om remiss till vederbörligt utskott anhålles vördsamt.

Stockholm den 26 Januari 1872.

J. Jonasson,
från Calmar län.

N:o 107.

Af Herr **J. F. Fredricson:** *Om antagande af det utaf vederbörande komiterade afgifna förslag till införande af fastighetsböcker m. m.*

Vid 1859 och 1860 års riksdag hafva Rikets Ständer i underdånig skrifvelse den 11 Augusti sistnämnda år, med tillkännagifvande, att de för sin del ansåge att en hvar, som genom laga fång, af hvad beskaffenhet det vara må, åtkommit fast egendom, borde förpligtas att derå söka lagfart, samt att sådana grund- och hypoteksböcker, som i nämnda skrifvelse blifvit omförmälda, borde i riket införas, anhållit, att Kongl. Maj:t måtte tackas utarbета och Rikets Ständer förelägga de förslag till stadganden i nämnda hänseende, som kunde vara erforderliga.

Med anledning häraf har Kongl. Maj:t utnämmt en komité, med uppdrag att utarbete förslag till stadganden i den af Rikets Ständer angifna syftning. Detta förslag, som innefattar en fullständig lagstiftning angående s. k. fastighetsböcker, aflemnades 1867 och har blifvit tryckt och utdeladt till Riksdagens ledamöter vid 1868 års riksdag samt sedermera undergått den i grundlagen föreskrifna pröfning af Högsta Domstolen, som underkänt detsamma såsom overkställbart.

Frågan om ordnandet af lagfarts- och inteckningsväsendet, i hög grad af behovet påkallad, för betryggande af egande- och hypoteksrätt till fastighet, samt af detta skäl länge motsedd och sedan mer än tio år stående på dagordningen, är sålunda undanskjuten. Emellertid fortfara alla de länge öfverklagade olägenheterna af den i detta hänseende bristfälliga lagstiftningen och främst den, att fastighetskrediten är störd och att penningar emot inteckning i fast egendom betinga högre ränta än emot andra papper, under det att i andra länder räntan å inteckningar vanligen är lägre än å annan försträckning.

En väsendtligen bidragande orsak härtill ligger deruti, att i de flesta länder finnas införda sådana af komiterade föreslagna fastighetsböcker, genom utdrag ur hvilka en långifvare med lätthet förvissar sig såväl om eganderätten till den fastighet, hvori hypotheek erbjudes, som om de samma rättighet vidlådande gravationer. I vårt land åter kan en långifvare om eganderätten till en fastighet icke vinna upplysning annorledes än af ett s. k. fastebref, hvilket i sjelfva verket icke innebär något fullgiltigt bevis om eganderätt, men egentligen och ursprungligen afsåg att trygga emot det längesedan upphäfdade bördsklandret. Lika litet kan han genom fastebrefvet vinna upplysning om, huruvida gäldenären fortfarande är egare till den fastighet, som i fastan omförmäles, eller huruvida han afhändt sig större eller mindre del af densamma.

Beträffande de afsöndringar, som från fastigheten kunna hafva skett, kan han icke ur offentliga handlingar vinna någon upplysning.

För att förvissa sig om de gravationer, som vidlåda en fastighet, måste han åter utlösa ett gravationsbevis, som domaren meddelar, efter att hafva genomgått inteckningsprotokollen för tio år, och i marginalen af hvilka de särskilda hemmanens namn upptagas. Huru lätt ett förbiseende vid genomgåendet af dessa protokoll för tio år kan inträffa, är för en hvar uppenbart och ådagalagd af erfarenheten, som visar, att sådana gravationsbevis ganska ofta äro felaktiga.

Har ett hemman flera gånger blifvit deladt, är det till och med ofta omöjligt för domaren att utfärda ett tillförlitligt gravationsbevis, och mången gång händer att, då ett gravationsbevis begäres öfver ett sextondedels hem-

man, domaren nödgas i gravationsbeviset upptaga alla de inteckningar, som blifvit meddelade i hela hemmanet, och öfverlemna åt långifvaren att utreda, hvilka bland dessa vidlåda den ifrågavarande sextondedelen, eller de öfriga femton lotterna.

Att vid sådant förhållande inteckningar af långifvaren icke gerna emottagas, är för hvar och en uppenbart.

Helt annorlunda är förhållandet i de länder, der fastighetsböcker finnas införda med särskilda folier för hvarje fastighet, upptagande å ena sidan eganderätten dertill, med de deruti skedda förändringar eller gjorda afsöndringar, än äfven å andra sidan de egendomen vidlådande gravationer.

Förslag till sådana fastighetsböcker äro af komiterade utarbetade, och då jag af ofvan anförda skäl förmenar införandet af dessa böcker för eganderättens betryggande och för fastighetskrediten i hög grad gagnande, anser jag det vara af vigt, att detta förslag kommer under pröfning af Representationen, som såmedelst blefve i tillfälle att bedöma, huruvida de af Högsta Domstolen yttrade tvifvel om verkställbarheten må finnas grundade.

Jag tillåter mig således vördsamt föreslå,

att Riksdagen ville till pröfning företaga de af komitéen den 10 Juni 1867 afgifna förslag till fastighetsbok samt i sammanhang dermed stående författningar.

Om remiss till Lag-Utskottet anhålles.

Stockholm den 27 Januari 1872.

J. F. Fredricson,
från Upsala län.